Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 243 (5834).
23 ОКТЯБРЬ 1985 й.
ЧОРШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган.
Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Халқ хўжалиги барча тармоқларининг меҳнаткашлари! Юксак сифатли маҳсулот ишлаб чиқарингиз! Совет маркаси шарафи учун курашингиз!

(КПСС Марказий Комитети Чақириқларидан).

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

БЕШ ЙИЛЛИККА — ЗАРБДОР ЯКУН!

ҲАМКОРЛИК САМАРАСИ

Тошкентдаги кўприк ва темир-бетон конструкциялари заводининг коммунист Абдували Мирзаев бошлиқ қолипловчилар бригадаси СССР Конституцияси кунини ўз бурчини адо этиб кутиб олган эди. Коллектив йиллик топшириқни барвақт бажарди — Тюмень нефть конларини ўзлаштирувчилар учун эллик километр масофада йўл қоплаш плиталарини тайёрлаб жўнатди.

Коммунистлар ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш резервларини излашда ғоят активлик кўрсатдилар. Партгруппа йиғилишларидан бирида ягона наряд бўйича ишлаш афзалликларидан янада тўлиқ фойдаланиш лозимлиги таклиф этилган эди. Шунга кўра алоҳида-алоҳида ишловчи иккита бригада бирлаштирилди. Ҳар бир қолипловчи турдош касбларни ўзлаштириб олгани туфайли ҳар ким бир-бири бажарадиган ишнинг уддасидан чиқиб кетаверади.

Энди ишнинг фойдали ва фойдасиз қисми йўқ. Тажрибали ишчилардан коммунист Рустам Буташев, Алексей Бондарев, Евгений Ренояев мутахассислар ёрдамида ишлаб чиқариш линиялари учун кичик механизация воситаларини созлашди. Бу эса қолиплаш цехи лойиҳадаги қувватидан ўзиб кетишига имкон берди.

ВАРШАВА ШАРТНОМАСИДА ҚАТНАШУВЧИ ДАВЛАТЛАР СИЁСИЙ МАСЛАҲАТ КОМИТЕТИНИНГ КЕНГАШИ

СОФИЯ, 22 октябрь. (ТАСС). Бугун Болгария Халқ Республикаси пойтахтида Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий маслаҳат комитетининг навбатдаги кенгаши иш бошлади.

Кенгашда:

Болгария Халқ Республикасидан — Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Болгария Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси, делегация бошлиғи Т. Живков; БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, БХР Министрлар Советининг Раиси Г. Филипов; БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, БХР ташқи ишлар министри П. Младенов; БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, БХР халқ мудофаа министри Д. Журов; БКП Марказий Комитетининг секретари Д. Станишев;

Совет делегацияси кенгаш залида.

ТАСС—ЎзТАГ телефотоси.

Венгрия Халқ Республикасидан — Венгрия Социалистик ишчи партиясининг Бош секретари, делегация бошлиғи Я. Кадар; ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВХР Министрлар Советининг Раиси Д. Лазар; ВСИП Марказий Комитетининг секретари М. Сюреш; ВСИП Марказий Комитетининг аъзоси, ВХР ташқи ишлар министри П. Варкони; ВСИП Марказий Комитетининг аъзоси, ВХР мудофаа министри И. Олах;

Германия Демократик Республикасидан — Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Германия Демократик Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси, делегация бошлиғи Э. Хонеккер; ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГДР Министрлар Советининг Раиси В. Штоф; ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Г. Аксен; ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГДР миллий мудофаа министри Г. Гофман; ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Э. Кренц; ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Г. Миттаг; ГБСП Марказий Комитетининг аъзоси, ГДР ташқи ишлар министри О. Фишер;

Польша Халқ Республикасидан — Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси, делегация бошлиғи В. Ярузельский; ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Ю. Чирек; ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР Министрлар Советининг Раисининг ўринбосари З. Месснер; ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР ташқи ишлар министри С. Ольшовский; ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, ПХР миллий мудофаа министри Ф. Сивицкий;

Руминия Социалистик Республикасидан — Руминия Коммунистик партиясининг Бош секретари, Руминия Социалистик Республикасининг Президенти, делегация бошлиғи Н. Чаушеску; РКП Марказий Комитети Сиёсий ижроия комитетининг аъзоси, РСР ҳукуматининг Бош министри К. Дэскэлеску; РКП Марказий Комитети Сиёсий ижроия комитетининг аъзоси, РСР миллий мудофаа министри К. Олтяну; РКП Марказий Комитети Сиёсий ижроия комитети аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретари П. Енаке; РКП Марказий Комитети Сиёсий ижроия комитети аъзолигига кандидат, РСР ташқи ишлар министри Ш. Андрей;

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқидан — КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, делегация бошлиғи М. С. Горбачев; КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. А. Громико; КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков; КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе; КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР мудофаа министри С. Л. Соколов, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. В. Русаков, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР ташқи савдо министри Б. И. Аристов;

Чехословакия Социалистик Республикасидан — Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Чехословакия Социалистик Республикасининг Президенти, делегация бошлиғи Г. Гусак; ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, ЧССР ҳукуматининг Раиси Л. Штроугал; ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Марказий Комитет секретари В. Биляк; ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Марказий Комитет секретари М. Якеш; ЧКП Марказий Комитетининг аъзоси, ЧССР ташқи ишлар министри Б. Хнеупек; ЧКП Марказий Комитетининг аъзоси, ЧССР миллий мудофаа министри М. Вацлавик қатнашмоқдалар.

Кенгаш ишида Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Бирлашган Қуролли Кучлари Бош қўмондони Совет Иттифоқи Маршали В. Г. Куликов ҳам иштирок этмоқда.

Т. Живков қисқача табрик нутқи сўзлаб, кенгашни очди.

Иккита мажлис ўтказилиб, уларда Чехословакия Социалистик Республикаси делегациясининг бошлиғи Г. Гусак ва Болгария Халқ Республикаси делегациясининг бошлиғи Т. Живков навбатма-навбат раислик қилдилар. М. С. Горбачев, В. Ярузельский, Я. Кадар, Э. Хонеккер, Г. Гусак, Н. Чаушеску, Т. Живков ўртоқлар сўзга чиқдилар. Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Бирлашган Қуролли Кучлари Бош қўмондони, Совет Иттифоқи Маршали В. Г. Куликовнинг доклади тингланди.

Дўстлик ва ўртоқларча ҳамкорлик руҳида ўтаётган кенгашда Европадаги вазият ва умуман халқаро муносабатларнинг энг муҳим проблемалари батафсил кўриб чиқилади. Бунда ядро хавфини бартараф этиш ва тинчликни мустаҳкамлаш учун, космосда қуролланиш пойгасининг олдини олиш ва ерда қуролланиш пойгасини тўхтатиш учун, Европада ва бутун дунёда вазиятни яхшилик сари ривожлантиришда бурилиш учун, давлатлараро муносабатларни кескинликни юмшатиш, ҳамкорлик ва тинч-тотув яшаш изига қайтариш учун курашнинг муҳим вазифаларига асосий эътибор берилади.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар ҳамкорлигининг актуал масалалари ҳам муҳокама қилинади.

БХР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари М. Иванов кенгашда Сиёсий маслаҳат комитетининг бош секретаридир.

Сиёсий маслаҳат комитетининг кенгаши ўз ишини давом эттиради.

Кенгаш залида.

ТАСС—ЎзТАГ телефотоси.

Кампучия Халқ Революцион партияси Марказий Комитетининг Бош секретари

ўртоқ Хенг САМРИНга

Кампучия Халқ Революцион партияси Марказий Комитетининг Бош секретари юксак лавозимига сайланганлигингиз билан Сизни Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети номидан ва шахсан ўз номимдан табриклайман.

КХРП V съездининг полпотчилар режими салбий оқибатларини батамом тугатишга, мамлакатингизда социалистик жамият негизларини барпо этиш учун қулай шарт-шароитларни вужудга келтиришга қаратилган қарорларини муваффақиятли амалга оширишингизни тилайман.

КПСС билан КХРП ўртасидаги ҳамкорлик совет ва Кампучия халқларининг манфаатлари, Осиёда ва бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш манфаатлари йўлида бундан буён ҳам ривожланаверади, деб ишонч билдираман.

М. ГОРБАЧЕВ.

ДЎСТОНА УЧРАШУВ

СОФИЯ, 21 октябрь (ТАСС). Совет партия-ҳукумат делегациясига бош бўлиб Софияга Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг Сиёсий маслаҳат комитети кенгашига келган КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев бугун «Бояна» ҳукумат резиденциясида БКП Марказий Комитети Бош секретари, БХР Давлат Кенгашининг Раиси Т. Живков билан дўстона учрашди.

Делегациялар келди

СОФИЯ, 21 октябрь (ТАСС). Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий маслаҳат комитети навбатдаги кенгашининг ишида қатнашиш учун бугун Софияга:

ВСИП Бош секретари Я. Кадар бошчилигидаги Венгрия Халқ Республикаси;

ГБСП Марказий Комитети Бош секретари, ГДР Давлат Кенгашининг Раиси Э. Хонеккер бошчилигидаги Германия Демократик Республикаси;

ПБИП Марказий Комитетининг биринчи секретари, ПХР Министрлар Советининг Раиси В. Ярузельский бошчилигидаги Польша Халқ Республикаси;

РКП Бош секретари, РСР Президенти Н. Чаушеску бошчилигидаги Руминия Социалистик Республикаси;

ЧКП Марказий Комитетининг Бош секретари, ЧССР Президенти Г. Гусак бошчилигидаги Чехословакия Социалистик Республикаси делегациялари келди.

Делегацияларни Т. Живков, Г. Филипов, БХРнинг бошқа раҳбар партия ва давлат арбоблари кутиб олдилар.

ҚИЗИЛ ЯРИМ ОЙ ЖАМИЯТИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

22 октябрь куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Қизил ярим ой жамияти Марказий Комитетининг пленуми бўлди.

Ташкилий масала кўриб чиқилди. К. Ш. Асранқулова Ўзбекистон ССР Қизил ярим ой жамияти Марказий Комитетининг раиси этиб сайланди.

Пленум К. С. Шарифбоева бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан уни республика Қизил ярим ой жамияти Марказий Комитетининг раиси вазифасидан озод қилди.

Пленум ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Ҳ. Абдуллаева қатнашди.

(ЎзТАГ).

РАСМИЙ ВИЗИТ БИЛАН

БАНГКОК, 21 октябрь. (ТАСС). СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари О. У. Салимов бошчилигидаги СССР Олий Совети делегацияси Таиланд қонун чиқарувчи миллат мажлисининг таклифига биноан бугун расмий визит билан бу ерга келди.

тонгги газеталарда

● Афғонистон Демократик Республикаси маҳаллий ҳокимият органлари вакилларидан бир группаси Тошкентга келди.

Меҳмонлар 22 октябрь куни В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкентдаги филиалига бордилар, республика пойтахтининг диққатга сазовор жойларини ва янги қурилиш районларини кўздан кечирдилар.

Шу куни АДР вакиллари Тошкент шаҳар ижроия комитетида қабул қилинди.

● 22 октябрь куни Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Шарқшунослик институтида биринчи қозоқ олими Чўқон Валихонов туғилган куннинг (1835—1865 йиллар) 150 йиллигига бағишланган илмий сессия бўлиб ўтди. Унда Ўрта Осиё халқлари тарихи ва маданиятини ўрганишга Ч. Валихонов жуда катта ҳисса қўшганлиги тўғрисида гапирилди.

XXVII Тошкент жасоратномаси

ПАХТАЗОРДАН ДАРАКЛАР № 12

„ОҚ ОЛТИН"- ВАТАНГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 22 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун— бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун —мавсум бошидан буён.

Фарғона	1,13	92,10
Тошкент	1,49	88,69
Наманган	1,50	88,62
Хоразм	1,00	82,67
Андижон	1,24	76,51
Сурхондарё	1,47	75,78
Сирдарё	2,19	75,25
Бухоро	0,83	74,88
ҚҚАССР	1,24	74,44
Навоий	0,99	67,55
Жиззах	1,75	65,93
Самарқанд	1,09	61,19
Қашқадарё	1,20	50,51
Республика бўйича:	1,32	74,86

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ — ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ

ГАЗЕТАЛАРИ ВА «ГЛАВТАШПАССАВТОТРАНС» БОШҚАРМАСИНИНГ ОТАЛИҚДАГИ ОБЛАСТЛАРНИНГ ПАХТА ДАЛАЛАРИДАГИ МАТБУОТ МАРКАЗИ.

Махсус мухбирларимиз Ҳ. Икромов, А. Хатамов, Р. Нуъмонов, Т. Каримовлар Жиззах ва Сирдарё областларидан хабар қиладилар.

Ёшлик шижоати билан

Сирдарё область Оқолтин районидаги Абдалин номли совхозда Тошкент совет савдоси техникумининг штаби жойлашган. Кираверишда чиройли стенд кўзга ташланади. Бу ерда техникум студентларининг пахта йиғим-теримда қандай иштирок этаётганлиги яққол акс этган. Шу билан бирга, терим илғорлари ҳақида махсус деворий газета ҳам чиқарилган.

Абдалин номли совхоз пахтакорларига 750 йигит ва қиз ёрдам беряпти. Далаларда мўл ҳосил етиштирилган. Студентлар йиғим-теримда юксак кўрсаткичларни қўлга киритишяпти. Ҳар куни илғорлар сафи кенгайиб боряпти. Мана, бугунги маълумотдан ҳам кўриб турибсизлар. Яқин вақтгача баъзи студентлар теримда қолоқ ҳисобланарди. Эндиликда улар курсдошларига намуна бўлмоқдалар.

Умуман, техникум бўйича теримчилар сафида қолоқлар йўқ. Ўқитувчилардан А. Қодиров, А. Муталовлар етакчилик қилаётган бригадалар олдинда боришяпти. Уларда ҳар бир студент ҳисобига кунига ўртача 78 килограммдан пахта тўғри келяпти.

Бу пешқадам бригадалар иши ҳақида ҳикоя қилганда, 80-100 килограммдан пахта тераётган терим илғорларининг номларини фахр билан тилга олиб ўтиш лозим. Улар — учинчи курс студентларидан Ё. Султонова, М. Нуриддинов, Ш. Отажонова ва бошқалардир.

Бу ерда ҳар бир студент Улуғ Октябрнинг 68 йиллиги ва тобора яқинлашиб келаётган КПСС XXVII съездини муносиб меҳнат ютуқлари билан кутиб олиш учун жонбозлик кўрсатиб меҳнат қиляпти, теримда суръатга-суръат қўшяпти.

СУРАТДА: Сирдарё область Оқолтин районидаги Абдалин номли совхозда пахта тераётган техникум студентлари.

ИШЧИЛАР ҲИССАСИ

«Миконд» заводининг ишчи ва хизматчилари КПСС XXVII съезди ва Улуғ Октябрь Социалистик революциясининг 68 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдиришмоқда. Шу кун талаби асосида яшаётган корхона вакиллари пахтазорларда ҳам худди ўз меҳнат жойларидагидек беллашиб меҳнат қилишяпти.

Ҳозир корхонанинг 300 дан зиёд ишчи ва хизматчиси Тошкент область Оққўрғон районидаги партия XXII съезди совхозида меҳнат қиляпти. Дастлабки икки кунда улар хирмонга 14,5 тоннага яқин «оқ олтин» уюшди.

Дала ишларини ташкил этиш бўйича штаб ташкил этилган. Штаб теримчилар ўртасидаги меҳнат беллашувига якун чиқариш билан бирга, уларнинг бўш вақтини мазмунли ўтказишга ҳам ғамхўрлик кўрсатмоқда. Корхона вакиллари 6 бригадага уюшиб, йиғим-терим ишида иштирок этишяпти. А. Мамадалиев ва А. Хўжаев етакчилик қилаётган бригадалар йиғим-теримда алоҳида намуна кўрсатганлиги учун корхона касаба союз комитетининг кўчма вимпели ва пул мукофотини олишга муваффақ бўлди.

Г. Толипова, А. Ядришников, А. Ли сингари корхонанинг ўнлаб вакиллари кунига хирмонга 70—80 килограммдан пахта тўкиб, касбдошларига ўрнак бўлишяпти. И. Умарқулов эса ҳар куни хирмонга 120—130 килограмм «оқ олтин» тўкмоқда. Қисқаси, корхона вакиллари далада ҳам зарбдор меҳнат қилиб, ишчи шарафини улуғлашмоқда.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ҲИСОБОТ ВА САЙЛОВЛАР

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ XVI ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ—ҲАЁТГА!

НАЗОРАТ БЎШАШГАЧ...

Кенг истеъмол молларн ишлаб чиқариш ва маиший хизмат кўрсатиш бўйича 1986—2000 йилгача белгилаб берилган комплекс программа савдо ходимлари олдига янада масъулиятли вазифаларни қўйди. Меҳнаткашларга савдо хизмати кўрсатишни кун сайин яхшилаш, савдо хизмати маданиятини ошириш, совет савдоси қоидаларига қатъий риоя қилиш лозим.

Чилонзор район пишчеторги бу вазифаларни қандай бажаряпти? Бу ерда мингга яқин савдо ходимлари меҳнат қилади. Яқинда торг раҳбарлигида ўзгариш бўлгач, муайян ютуқларга эришилди. Август ва сентябрь ойларида товарообороти плани ошириб бажарилди. Улуғ Октябрь байрамига коллектив планни ошириб бажариш билан қувончли ютуқ тайёрлашга интиляпти. Бу ерда ўз вазифасига ҳалол ёндошаётган ходимлар бор. Улар партиямизнинг савдо ташкилотлари олдига қўйган талаблари руҳида коллективни тарбиялашда муносиб роль ўйнамоқдалар.

Афсуски, ҳисобот-сайлов партия йиғилишида доклад қилган партия бюросининг секретари Хайриддин Муқиддинов қўпол хатоларга йўл қўйган савдо ходимларининг номларини айтиб ўтиш билан чекланди. Дарвоқе, бундай ҳоллар анча кўп эди. Ҳисобот даврида совет савдоси қоидаларини 70 дан зиёд бузиш ҳоллари аниқланди. Шундан 41 тасида харидорлар ҳақига хиёнат қилинган. Шунингдек, моллар яшириб қўйилган. Магазинлар антисанитария ҳолатида. Савдо хизмати кўрсатиш маданияти паст. К. Эшонхўжаев деган кимса савдо ходимлари орасига суқулиб кириб олиб, жуда қисқа бир муддат ичида салкам 9 минг сўмни ўмарган. Шунингдек, салкам уч ярим минг сўмлик молнинг бузилишига йўл қўйган. Бу жиноятчи халқ суди томонидан ўн йилга ҳукм қилинди.

Докладчи совет савдоси қоидаларини бузганларнинг номларини бирма-бир санаб, магазинларнинг фаолияти устидан бўш назорат олиб борган, нуқсонларга барҳам бериш учун ўз вақтида чора кўрмаган ташкилий бўлим ходимлари шаънига танқидий мулоҳазалар айтди. Бироқ партия бюросининг шу ишда қандай роль ўйнагани ҳақида лом-мим демади. Ҳолбуки, партия бюросининг қўлида тарбия воситалари кўп эди. Нега улардан фойдаланилмади?

Докладчи коммунистлар, магазинларнинг раҳбарлари партия бюроси мажлисида ҳисобот берганми, йўқлиги ҳақида битта ҳам мисол келтиргани йўқ. Улар фаолиятига баҳо беришда, асосан планни қанча бажарганлигини асосий мезон қилиб олди, холос. Агар планни бажарган бўлса, уни яхши раҳбарга чиқарди. Бироқ, бу раҳбарларнинг коллективни тарбиялашда қандай иштирок этаётганлиги меҳнаткашларга савдо хизматини қатъиян яхшилашда ўз партиявий бурчини қандай бажараётгани ҳақида докладда ҳеч нарса айтилгани йўқ.

Партия бюроси ишидаги яна бир жиддий нуқсон шундан иборатки, қабул қилинган қарорлар ижроси устидан назорат қилинмаган. Докладчининг гапларидан шу нарса маълум бўлдики, партия бюросининг мажлисларида «ишлаб чиқариш масалалари кўп кўриб чиқилган». Бироқ, партия бюроси қабул қилган қарорларнинг ижроси устидан ҳамиша ҳам назорат олиб бормаган.

Партия ташкилоти секретарининг доклади юзасидан қизғин музокаралар бошланиб кетди. 2-магазин директори Ш. Шомуҳамедов ва бошқалар шуни таъкидлаб ўтишдики, партиянинг янги таҳрирдаги Программаси лойиҳасини, КПСС Уставига киритиладиган ўзгартишлар, шунингдек, 1986—1990 йилларга ва 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг асосий йўналишлари лойиҳасини муҳокама этган КПСС Марказий Комитетининг октябрь Пленуми қарорлари партия ва халқ учун катта аҳамият касб этади. Шу муносабат билан сўзга чиққанлар шуни таъкидлашдики, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленуми талаблари асосида савдо маданиятини, барча ишлар сифатини қатъиян ошириш зарур. Айниқса, партия бюроси коммунист кадрларга талабчанликни ошириши лозим.

Партия бюросининг янги составига социалистик мусобақа билан янада конкрет шуғулланиш, комсомол ташкилоти ишини жонлантириш таклиф этилди. Негаки, бу борада анчагина жиддий нуқсонлар бор. Касаба союз комитети ишига ҳам жиддий эътибор бериш, партия бюросининг мажлисларида унинг раиси Х. Йўлдошевнинг ҳисоботларини вақти-вақти билан тинглаб бориш тавсия этилди.

Йиғилишда Ф. Сайдиев партия ташкилотининг секретари этиб сайланди.

А. БРОНШТЕЙН.

Тошкент тўқимачилик комбинатида КПСС XXVII съезди ва Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 68 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бошланган социалистик мусобақа янги-янги пешқадамлар номини аниқлаб бормоқда. 4-йигирув тўқув ишлаб чиқаришининг ёш тўқувчилари Д. Қаюмова ва Д. Абдумуталовалар иш вақти, техника, технологиядан омилкорлик билан фойдаланиш туфайли кунлик топшириқни 130 процентга етказиб бажаришга муваффақ бўлишмоқда.

СУРАТДА: (чапдан ўнгга) Д. Қаюмова ва Д. Абдумуталова.

В. Сироткин фотоси.

• ИСТЕЪМОЛ БУЮМЛАРИГА—КЕНГ ЙЎЛ

ЭҲТИЁЖНИ ҲИСОБГА ОЛИБ

1986—2000 йилларда халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш ва маиший хизматни ривожлантириш Комплекс Программасида халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни бутун чоралар билан кўпайтириш, уларнинг хилини ошириш ва сифатини яхшилаш, халқ хўжалиги барча тармоқларининг куч-ғайратини озиқ-овқат бўлмаган моллар ишлаб чиқаришни ва реализация қилишни истиқболдаги вазифаларни ҳал этишга қаратилади, деб кўрсатилган. Программада корхоналарнинг олдидаги конкрет вазифалар кўрсатиб берилган. Кенг истеъмол буюмларини кўплаб миқдорда ишлаб чиқараётган корхоналар қаторида «Ташавтоматика» заводи ҳам бор.

Корхонада кенг истеъмол буюмлари хилини кўпайтириш, сифатини яхшилаш борасида сезиларли ишлар амалга оширилмоқда. Яқинда бу ерда полиэтилендан сумка тайёрлаш йўлга қўйилди. У пишиқлиги ва бежиримлиги билан ажралиб туради. Қисқа муддат давомида харидорларга манзур бўлган бу сумкадан 60 минг дона тайёрланди. Гулдон, мевалар вазаси, ёшлар сумкаси, соқол олиш приборларининг янги хиллари ўзлаштирилиб, улар кўплаб миқдорда савдо ташкилотларига етказиб берилмоқда.

— Комплекс Программа, — дейди корхона бош инженери Михаил Григорьевич Иванченко,— янги техника ва технологияни жорий қилиш асосида истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш вазифасини қўймоқда. Ҳозир заводимизда болаларнинг уч ғилдиракли велосипедларини тайёрлаш учун лозим бўлган ускуналар монтаж қилиняпти. Бу велосипедлар чидамлилиги, чиройлилиги билан кенжа авлодга қувонч бахш этади. Ўйлаймизки, шаҳримиз аҳолиси уларни иштиёқ билан сотиб оладилар. Бу велосипедлар корхонада аввал тайёрланган икки ғилдиракли велосипедлар ўрнига ишлаб чиқарилади.

Корхонамиз 1986 йилдан бошлаб болаларнинг турли хил ўйинчоқларини ишлаб чиқаришни ўзлаштиради. Аёллар ва эркаклар туфлиларининг янги хиллари тайёрлана бошлайди. Улар арзон ва чидамли бўлади. Қисқаси, корхонамиз замон талабидан келиб чиққан ҳолда истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш йўлидан бормоқда.

• Газетада босилган материаллар акс-садоси

«Йўловчилар нега пиёда қолишди?»

ЕКИ 12-ҚУРИЛИШ ТРЕСТИ РАҲБАРЛАРИ «ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»НИНГ МАТЕРИАЛЛАРИГА ҚАНДАЙ МУНОСАБАТДА БЎЛМОҚДАЛАР?

Шу йилнинг 25 июль ва 17 август сонларида газетада эълон қилинган «Йўловчилар нега пиёда қолишди?» ва «Шаҳар жанубий зонасининг трамвайи» мақолалари бир хил мавзуга — «Главташкентстрой»нинг 12-қурилиш тресги (50-қурилиш бошқармаси ва «Тошкент» механизациялашган кўчма колоннаси) 15-маршрутли трамвайнинг сўнгги бекати ва қурилаётган «Ғ. Ғулом—Отчопар» янги линияси жойлашган «ТошМИ» ва Отчопар кўчаларида тортиш кучли электр ярим станцияси ва бошқа объектлар қурилишини ўлда-жўлда қолдираётганига бағишланган эди. Ана шу электр манбаининг ва диспетчерлик павильонининг йўқлиги туфайли 15-маршрутли трамвай ёмон ҳаракат қилмоқда, шаҳарнинг жанубий зонасидаги янги электр маршрутли линияни ишга тушириш кечиктирилмоқда.

Акмал Икромов район партия комитетидан жавоб беришларича бу жойларда самарали тадбирлар кўрилган. Ҳар икки мақола 12-трест партиями мажлисида муҳокама қилинган. «Йўловчилар нега пиёда қолишди!» ва «Шаҳар жанубий зонасининг трамвайи» сарлавҳали мақолалари ўз вақтида ва ҳаққоний ёзилган бўлиб, ундаги танқидий фикрларнинг ҳаммаси тўғри деб топилди.

«План-топшириқларнинг бажарилишига масъулиятсизлик билан ёндошганлиги, объектларни ўз вақтида ишга туширилишини таъминламаганлиги учун 50-қурилиш бошқармаси бошлиғи, КПСС аъзоси В. Пономаренкога қаттиқ ҳайфсан эълон қилинди.

Принципсизлик қилганлиги, коммунист раҳбарларга нисбатан талабчанликни бўшаштириб юборганлиги учун 12-трест партия комитети секретари Б. Пермяковга виговор берилди. 12-қурилиш трести бошқарувчиси В. Очкас қурилиш бошқармаларига, раҳбарликни бўшаштириб юборганлиги, юқорида кўрсатилган объектларда қурилиш-монтаж ишларининг қониқарсиз ташкил этганлиги, уларнинг ишга тушириш муддатларида ўзилишга йўл қўйганлиги учун қаттиқ огоҳлантирилди.

Шу билан бирга, 50-қурилиш бошқармаси бошлиғи ва механизациялашган кўчма колонна партбюро секретари Н. Филимоновларнинг ахбороти инобатга олинди, мазкур объектлар 1985 йилнинг 1 декабригача фойдаланишга топширилади».

Худди шундай жавоб хати «Главташкентстрой»дан ҳам келди. Бош бошқарма бошлиғи ўринбосари Қ. Солиҳов «Бу объектларнинг йилнинг тўртинчи кварталида сўзсиз ишга туширилиши таъминланади, объектлар қурилиши қатъий назоратга олинди» деб ишонтиради.

Трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасидан ҳам жавоб олинди. Бошқарма бош инженери А. Ғаниев «ТошМИ—Шифокорлар шаҳарчаси»даги 15- маршрутли трамвай ҳаракати тикланди», дея хабар қилади. Август ойида диспетчерлик павильони (15-трамвай ҳалқасининг иккинчи томонида) қурилиши жонлантириб юборилди. Бош пудратчи «ТошМИ—2»да тортиш кучли ярим электр станцияси қурилишини бошлаб юборди.

Афтидан ишлар жойидагидек кўринган эди. Аммо А. Ғаниевнинг жавобидаги ушбу сўнгги сатрлар кишини ташвишга солади: «Янги трамвай линияси (Сегизбоев — Отчопар кўчаларида) объектларида бош пудратчи томонидан деярли ҳеч қандай ўзгариш қилинмади» Хатга шу йилнинг 10 сентябрида имзо чекилган. Бир ойдан кўп вақт ўтди. Балки анча ўзгариш бўлиб қолгандир, дерсиз! Маълум бўлишича, ҳаммаси жой-жойида қотганича қолибди. «Главташкентстрой» раҳбарларининг «қурилиш қатъий назоратга олинди» деган гаплари ҳам қуруқ ёзишмадан иборат экан.

Сентябрь ойига мўлжалланган қурилиш-монтаж ишлари плани ўлда-жўлда қолди. 50-қурилиш бошқармаси диспетчерлик павильонида эндигина пойдевор қисмини тугатиб, ғишт теришга киришди, холос. Тошкент механизациялашган кўчма колоннаси тортиш кучли ярим станцияга бир қатор металл конструкцияларини олиб келди-ю, аммо ғишт қалаш ишларига ҳали киришганича йўқ.

Бугунги кунда «ТошМИ» районидаги ишлар ана шунақа. Отчопарда нима гап! Электр ярим станцияни янги жойда линиянинг иккинчи ҳалқасида қуришга аҳд қилинди. Ҳали бу ерда хандақ қазишга (15 октябргача бўлган маълумот) киришилгани йўқ.

Механизациялашган кўчма колонна диспетчерлик павильонини қуриш учун пойдевор блоклари ва учта тўсинни олиб келди. Бу объектда бор-йўғи тўрт киши ишлаяпти...

Қисқаси, 12-трест қурувчиларининг ваъдалари совун кўпигига ўхшайди. Акмал Икромов район партия комитети ва «Главташкентстрой» раҳбарлари трамвайнинг тортиш кучли электр ярим станцияси ва диспетчерлик павильонларини қуриш масаласига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми қарорларидан келиб чиққан ҳолда ёндошишлари керак! Чунки бугунги кундаги тошбақа юриш билан қурувчилар мазкур объектларни 1 декабргача ишга туширишлари амри-маҳол.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС ВА АПН МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

ҲАМКОРЛИК КЕНГАЙТИРИЛМОҚДА

БУДАПЕШТ. Бу ерда қора металлургия соҳасида ҳамкорлик ташкилоти — «Интерметалл» кенгашининг навбатдаги мажлиси бўлди. Мажлис ишида БХР, ВХР, ГДР, ПХР, СССР, ЧССР делегациялари иштирок этдилар. Ўзаро прокат, қувур ва саноат эҳтиёжи учун металл буюмлар етказиб бериш соҳасида ташкилот фаолиятининг натижалари кўриб чиқилди. Ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперациялаш тўғрисида шартномалар ва битимлар тайёрлашни жадаллаштириш тадбирлари тўғрисида қарор қабул қилинди.

Мажлис давомида металлургия маҳсулотнинг айрим турларини ихтисослаштирилган тарзда ишлаб чиқариш тўғрисида СССР билан ВХР ўртасида 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган битим имзоланди. Мажлис иштирокчилари «Интерметалл» ташкилотининг 1986—1987 йиллардаги иш планини қабул қилдилар.

ХАЛҚ МЕДИЦИНАСИНИНГ СИРЛАРИ

УЛАН-БАТОР. Халқ медицинасининг рецептларига мувофиқ тайёрланган медицина препаратлари сотиладиган махсус дорихона Монголия пойтахти аҳолиси ва меҳмонларига ғоятда манзур бўлмоқда. МХР соғлиқни сақлаш министрлиги ҳузуридаги халқ медицинаси институти фақат мутахассисларга маълум бўлса-да, шу институт иштирокисиз биронта ҳам дори савдога чиқарилмайди. Бундан ўн икки йил аввал тузилган институт коллективи ўсимликларнинг шифобахш хусусиятларини тадқиқ этиш, қадимги рецептларни ўрганиш ва уларни бир қанча касалликларни, шунингдек яра ва куйган жойларни даволаш учун ҳозирги замон медицина практикасида қўллаш билан шуғулланмоқда. Институт ходимлари Монголия табиий дори ресурсларининг тўла харитасини тузиш учун халқ тажрибалари хазинасини батафсил ўрганиб, қадимги табиблар ва будда табибларининг сирларини қадамба-қадам очиб бормоқдалар. Натижада мамлакатда ўсадиган 600 хил ёввойи ўсимлик ва мевадан ўтган йиллар мобайнида 150 таси фармацевтика саноатида муваффақият билан қўлланилмоқда.

Институт баъзи ҳашаротлар, судралиб юрувчиларнинг, ҳайвон моддаларининг қадим замонларда яхши маълум даволаш хусусиятларидан фойдаланиш юзасидан ҳам бир қанча мавзуларни ишлаб чиқди. Энг муҳим тадқиқот натижалари «Минераллар, ҳайвонлар ва ўсимликдан олинадиган дори-вор воситалар тўғрисида», «Шарқ табобати асарларининг қисқача обзори» деган монографияларда якунланиб, босиб чиқарилди.

ДИПЛОМАТИЯ МУНОСАБАТЛАРИ ТИКЛАНДИ

ГАВАНА. Куба билан Уругвай дипломатия муносабатларини тикладилар. Иккала мамлакат ўртасидаги дипломатия муносабатларини 1964 йилда Уругвай Вашингтоннинг қўпол тазйиқи остида узган эди.

Пренса Латина агентлигининг хабар беришича, Женеванинг миллатлар саройида декларацияни расмий имзолаш маросими бўлди. Декларацияда Куба билан Уругвай ҳукуматлари 17 октябрдан бошлаб, элчихоналар даражасида икки томонлама дипломатия муносабатлари тикланганлигини эълон қиладилар. Бу қарор, дейилади ҳужжатда, иккала мамлакат ҳукуматлари ҳамда халқларининг дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини ривожлантиришга, шунингдек БМТ устави руҳида, энг аввало унда қайд этилган давлатлар суверенитети, мустақиллигини ўзаро ҳурмат қилиш ва уларнинг ички ишларига аралашмаслик принциплари руҳида иш кўришга интилаётганлигидан келиб чиқиб қабул қилинди.

Бу ерда тарқатилган ахборотда иккала мамлакат ўртасида тўла-тўкис муносабатлар тикланиши уларнинг ўзаро манфаатларига мос бўлиб тушади ва Лотин Америкаси мамлакатлари бирдамлигини мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Болгариянинг Киржали шаҳридаги 11-болалар боғчаси тарбияланувчилари — «Биз қурилишни севамиз» дейдилар.

Бахтиёр болалик— Болгария халқ ҳукуматининг энг катта ютуғидир.

БТА—ТАСС фотоси.

ЯНГИ ЖАМИЯТ БУНЁДКОРЛАРИ СЪЕЗДИ

ПНОМПЕНЬ. Миллий мустақилликни ҳимоя қилиш ва Кампучия диёрида социализм асосларини қуриш — Кампучия Халқ революцион партиясининг олий мақсади, деб таъкидлайди СПК агентлиги, партия V съезди ҳужжатларида тўла даражада акс эттирилди. Съезд Кампучия халқи ҳаётида, мамлакатда революцион жараённи ривожлантиришда муҳим босқич бўлди. Съезд полпотчилар хунрезлигидан кейин рўй берган миллий тикланиш йиллари давомида партия тўплаган бой тажрибани умумлаштирди, жамиятни ўзгартишнинг турли соҳаларида КХРПнинг сиёсатини янада аниқ белгилаб берди. Кампучия тарихида биринчи марта мамлакатни қайта тиклаш ва социал-иқтисодий ривожлантириш беш йиллик плани қабул қилинганлиги ғоят катта аҳамиятга эгадир.

Кампучия халқининг қонуний манфаатларини ифодаловчи ва мамлакат меҳнаткашларининг жанговар авангарди бўлган Кампучия халқ революцион партияси ватанпарварлик ва интернационализм байроғи остида курашмоқда. КХРП анжуманида 13 та коммунистик ва ишчи партияси делегацияси қатнашди. Съезд Вьетнам ва Лаоснинг қардош халқлари билан мустаҳкам жипслик, бирдамлик, Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан ҳамкорликни ривожлантириш халқ Кампучиясининг миллий мустақиллиги ҳамда иқтисодий ва маданий қурилишда муваффақиятларга эришувининг мустаҳкам гаровидир.

МАНФУР ДИКТАТУРАГА ҚАРШИ

КАРАКАС. Парагвайнинг барча йирик шаҳарларида «Йўқолсин диктатура!», «Бирлашган халқ енгилмасдир!» деган шиорлар остида манфур америкапараст стресснер диктатурасига қарши оммавий намойишлар бўлиб ўтмоқда. Ишчилар, деҳқонлар, студентлар, қонли жабр-зулмга қарши норозилик билдириб, иқтисодий ва сиёсий талабларни ўртага қўймоқдалар. Парагвай компартияси марказий комитетининг аъзоси Р. Сарате Венесуэлада чиқадиган «Кантакларо» журналининг мухбирига ана шу ҳақда маълум қилди.

Парагвай халқининг аҳволи фожиалидир. Диктаторнинг жиноятчи тўдаси халқнинг қашшоқлиги ва очлиги ҳисобига бойлик орттирмоқда. Халққа зид режим қурол ёрдамида ва АҚШнинг мадади билангина ҳокимият тепасида турибди. Вашингтон маъмурияти ана шу режимга қурол ва пул етказиб берибгина қолмай, айни вақтда аҳолидан оммавий ўч олиш, уни сўроқ қилиш ва қийноққа солиш учун «мутахассислар» юбормоқда. Кўплаб ватанпарварлар турмага ташланган. Парагвай компартияси марказий комитетининг биринчи секретари Антонио Майдана 20 йилдан ошибдики турмада азоб чекмоқда. Биз Антонио Майдана, шунингдек бошқа ватанпарварлар озод этилишини қатъиян талаб қиламиз, деди Р Сарате.

ИНДИРА ГАНДИ МЕМОРИАЛИ

ДЕХЛИ. Жамна дарёси соҳилида эски ва янги Деҳли чегарасида жойлашган улуғвор «Шакти стхала» мемориал комплексдаги ишлар кечаю-кундуз тўхтовсиз давом этмоқда. Ҳозирча қуриб биткazilмаган бу мемориал миллионлаб ҳиндистонликлар учун унинг ёнида жойлашган Ражгхат ва Шантивана — ҳинд халқининг улуғ фарзандлари, мустақил Ҳиндистон асосчилари Маҳатма Ганди билан Жавоҳарлал Неру жасадлари куйдирилган жойлар каби муқаддас жой бўлиб қолди. «Шакти стхала»да ҳозирги Ҳиндистоннинг атоқли давлат ва сиёсат арбоби, 1984 йилнинг 31 октябрида ёллангaн қотилларнинг ўқларидан ҳалок бўлган Индира Гандининг жасади куйдирилган эди. Ўн кундан кейин, Ҳиндистоннинг шонли қизи фожиали ҳалок бўлган кун санасида Индира Ганди номидаги ёдгорлик боғини барпо этиш учун бу ерга минглаб кишилар келадилар.

Ҳиндистон миллий конгресси (И) ҳукмрон партияси Умумҳиндистон комитетининг бош секретари Житендра Прасад бундан буён 31 октябрь бутун Ҳиндистонда «Миллий бирлик куни» сифатида нишонланишини журналистларга маълум қилди. Бепоён Ҳиндистоннинг барча шаҳарлари ва аҳоли пунктларида марҳум бош министр хотирасига бағишланган тадбирлар ўтказилади. Унинг номи рамзий равишда Ҳиндистоннинг ўзи билан уйғунлашиб кетади.

Шу куни Деҳлида ҲМК (И) партиясидан сайланган парламент аъзолари Акбар-Роуддаги конгресс (И) Умумҳиндистон комитетининг қароргоҳи биноси олдида йиғилишади ва бутун шаҳар бўйлаб «Шакти стхала» томон борадилар. Улар ўша ерда республика барча штатлари ва иттифоқ территорияларининг вакиллари билан биргаликда ҳиндулар муқаддас деб ҳисоблайдиган анжир дарахти кўчатларини ўтқазадилар. 22 штат ва 9 иттифоқчи территориянинг вакиллари ўз ерларидан бир сиқим тупроқ олиб келадилар. Ана шу тупроқ «Шакти стхала» тупроғи билан аралаштирилади ва сўнгра мамлакатнинг барча районларига олиб борилади. Бу районлардаги ёдгорлик жойларида ҳам Индира Ганди хотирасига дарахтлар ўтқазилади.

Меҳнат унумдорлиги ошди

ПРАГА. ЧССРдаги энг катта Острава—Карвина тошкўмир ҳавзасининг кончилари кўмир қазиб чиқариш учун янги машина-ускуна олдилар. Серунум техника-Опава шаҳридаги «Остстрой» машинасозлик бирлашмаси мутахассислари билан шахтёрлар рационализаторлик бригадаларининг биргаликдаги ижодий изланишлари ҳамда амалий ҳамкорлиги якунидир.

Острава кончилари ҳақли равишда тармоқнинг илғор отряди ҳисобланадилар. Улар кўмир қазиб чиқариш соҳасида йилдан-йилга юксак кўрсаткичларга эришмоқдалар,—сал кам 23 миллион тонна кўмир қазиб чиқармоқдалар. Ер ости конларининг хўжайинлари ўз ютуқларини талай даражада ишончли совет техникаси билан боғламоқдалар. «СССРда ишланган» тамғаси туширилган кўмир қазиш ва проходка қилиш комбайнларида бир қанча меҳнат рекордлари ўрнатилган. Шу беш йилликда совет машинасозлари Остравадаги шахталарга 130 та шундай агрегат жўнатдилар.

Янги техника ишлаб чиқариш ва яратиш соҳасида икки қардош мамлакат мутахассислари ўртасидаги баҳамжиҳат ишлар муваффақиятли ривожланмоқда ва катта-катта натижалар бермоқда.

Совет—Афғон ҳамдўстлик алоқалари жуда кўп қирралидир. Машинасозлик, энергетика, қишлоқ хўжалиги, геология-қидирув, йўл ва турар жой қурилиши — Афғонистон Демократик республикасининг ҳамкорликдаги бир неча соҳасигина, холос.

Совет Иттифоқи ёрдамида Афғонистонда кўплаб халқ хўжалиги объектлари қурилди ва қурилмоқда.

СУРАТДА: Мозори—Шарифда Совет Иттифоқи ёрдамида қад кўтараётган элеватор қурилиши.

ТАСС фотоси.

ЯНГИ ПЛАН АСОСИДА

БУДАПЕШТ. Яқин йиллар ичида Тиса дарёсидан жанубдаги қарийб юз минг гектар майдонда қишлоқ хўжалик экинзорларини комплект мелиорациялаш ишлари авж олиб кетади. Венгрия мутахассислари ишлаб чиққан планга мувофиқ, у ерда салкам 300 километр суғориш каналлари янгиланади ва кенгайтирилади, қўшимча насос станциялари барпо этилади, қудратли суғориш техникаси ўрнатилади.

Ўтказилган ҳисоб-китобларга кўра, сарфланган маблағлар донли экинлар ҳосилдорлиги анча ошиши, маҳаллий давлат хўжаликлари ва кооперативларнинг хўжалик юритиш шароитлари яхшиланиши туфайли атиги 5—6 йил ичида қопланади.

АМЕРИКА МАЪМУРИЯТИНИНГ ИККИ ЮЗЛАМАЧИЛИГИ

КАНБЕРРА. Австралия ташқи ишлар министри У. Хэйден парламентда сўзга чиқиб, АҚШ маъмуриятининг ракетадан мудофаа хусусидаги шартноманинг аниқ-равшан қоидаларини четлаб ўтиш йўлидаги уринишларини қоралади. Ракетадан мудофаа шартномаси Қўшма Штатларнинг «Самовий урушлар» программасини амалга оширишига йўл қўяди, деб Вашингтон қилаётган даъволар, деди У. Хэйден, «АҚШ позициясидаги ажабланарли ўзгаришни» билдиради.

Министр Австралия ҳукумати ғарбдаги бошқа кўпгина мамлакатлар ҳукуматлари каби Американинг «Самовий урушлар» программасидан жиддий шубҳаланаётганлигини яна такрорлади.

Фан-техника янгиликлари

ПАХТАГА ЭҲМ БАҲО БЕРАДИ

ПАХТА ОРТИЛГАН ПРИЦЕП ТОРОЗИ МАЙДОНИДА ТЎХТАДИ ВА ШУ ЗАҲОТИ МЕХАНИК «ХУЛ» ПАХТА НАМУНАСИНИ ОЛДИ. ОРАДАН БИР НЕЧА СЕКУНД ЎТГАЧ, ШУ НАМУНА ЛАБОРАТОРИЯДА ЭДИ.

Эндиликда Нариманов Тажриба - экспериментал пахта заводига келаётган пахтанинг намлиги, бўлғанганлиги ва сорти атиги 12 минутда аниқланади. Бу — пахтани қабул қилиш автомат информация - ўлчов системаси жорий этилганлигининг натижасидир. Система «Сигнал» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасида ишлаб чиқилган ва тайёрланган.

Пахтанинг терим тури, сорти каби параметрлари тўғрисидаги бутун ахборот микро ЭҲМ хотирасига ўтказилади. Лаборатория ҳамма маълумотларни хўжалик вакилига босилган накладной ҳолида беради. Келган пахта қайси хирмонга туширилиши лозимлиги ҳам шу заҳоти аниқланади. Шундай накладной қоғоз заводда ҳам қолади. Система заводнинг хўжалик билан ҳисоб-китобида анча чаққон ўтказишга ёрдам беради.

Мардлик қонуни билан

ҚЎЛТИҚ ҚИРҒОҒИДА БОМБА

Қум орасидан қаҳрабо парчаларини қидираётган болалар тасодифан шубҳали бир ғўлага дуч келдилар. Офицер Николай Видясов бошчилигида жойни минадан тозалаш учун келган группа мутахассислари ғўла катта калибрдаги тўп ўқи эканлигини дарров аниқладилар.

Офицер хавфли топилдиқ теварагидаги жойни текшириб чиқишга қарор қилди. Аскарлардан Ю. Листопадов, С. Султонов ва Ш. Тожибоев мина қидирувчи аппаратни ушлаб, участкани метрма-метр пайпаслаб чиқдилар. Тез орада қўлтиқ соҳили ўқ-дори турган жойни белгиловчи қизил байроқчаларга тўлиб кетди. Тўп ўқлари йигирматадан ортиқ экан.

Сапёрлар снарядларни кавлаб чиқариб, автомобиль кузовига терар эканлар, Н. Видясов шубҳали бир харсанг тошни кўздан кечирмоқчи бўлди. Қум-кўк йўсин қатлами остидан занглаб кетган металл чиқди. Бу ерда авиация бомбаси қумга ботган экан.

Видясов энг қийин ва хавфли ишни ҳамиша ўзи бажарарди. Николай солдатларни хавфсиз масофага юбориб, бомбанинг портлатувчи қисмини қидира бошлади. У совуқ сувда ишлашига тўғри келганлигидан портлагични дарров топа олмади. Хавф-хатар ўтганидан кейин офицер соатига қаради. Бомбани зарарсизлантириш операцияси 17 минут чўзилибди.

А. ГАВРИЛЮК,
ТАСС мухбири.

Қизил Байроқ орденли Болтиқбўйи ҳарбий округи.

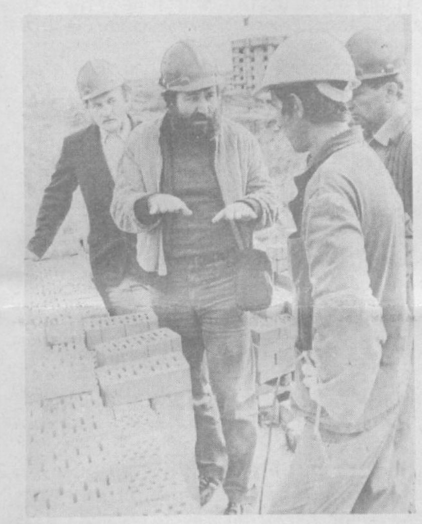

Бепоёндир менинг ВАТАНИМ

Литва ССРда кейинги йилларда жуда кўп турар жой, маъмурий, маиший хизмат бинолари қад кўтарди. Улар қадимий архитектура ёдгорликлари билан уйғунлашиб шаҳарларнинг жамолига ҳусн қўшмоқда.

СУРАТЛАРДА: шаҳар қурилишини лойиҳалаш институтининг ходимлари ишнинг бажарилишини текширишмоқда; Антокольский кўчасидаги лавҳалардан бири.

Б. Кавашкин ва К. Янкаускас фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

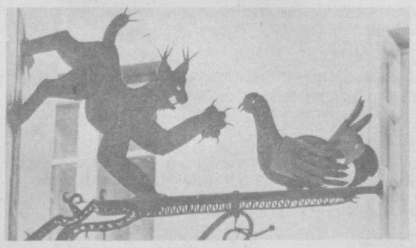

ЯХШИ ХИСЛАТ—ГЎЗАЛ ФАЗИЛАТ

ИНСОН ХУЛҚИ

ИНСОН яхши хулқи, феъл-атвори, мулойим хатти-ҳаракати, самимияти, софдиллиги, камтарлиги билан гўзал. Одамнинг муҳим хусусиятларидан бири — характер ҳисобланади. Коммунистик жамият қуришдек мураккаб ва кўп қиррали жараённинг зарурий вазифаларидан бири чинакам коммунистик руҳда тарбияланган, ҳар томонлама ривожланган, баркамол инсонни етиштиришдир.

Характер хислатлари ниҳоятда хилма-хил бўлишига қарамасдан, улар бир-бири билан чамбарчас боғланиб кетган ва доимо киши хатти-ҳаракатига, хулқ-атворига таъсир этиб туради. Шунинг учун одамнинг бирор характер-хислатини билиб олсак, у ёки бу шароитда ўзини қандай тутишини айтиб бера оламиз.

Баъзан ўзига бино қўйган, мақтанчоқ ўқувчи қанчалик яхши ўқимасин, ўқитувчи уни мақташдан ўзини тияди. Чунки у биладики, ҳар қандай мақтов бу ўқувчини янада бошини айлантириб, осмону фалакка чиқариб, бошқаларни менсимайдиган қилиб қўйиши мумкин. Аксинча, жуда тортинчоқ, ўз кучига кам ишонадиган болаларни мақтаб қўйиш, далда бериш кераклигини билиб шунга яраша муомалада бўлади.

Характер хислатлари наслий йўл билан ота-онадан ёки авлод-аждоддан ўтадиган туғма, ўзгармас хусусият бўлмай, балки шахснинг индивидуал яшаш даврида ҳосил бўладиган хусусиятлардир. Иродавий хислатлар характернинг муҳим хусусияти бўлиб, иродавий жараёнлардагина характер ўз ифодасини ёрқинроқ топади. Қатъиятлилик, салобатлилик, интизомлилик эса характернинг иродавий хислатларида муҳим ўрин тутади.

Қатъиятлиликнинг юксак кўриниши мураккаб вазиятларда ҳам тез ва ишбилармонлик билан асосли қарорлар қабул қилишда ва уни амалга оширишга киришишда намоён бўлади.

Салобатлилик эса қўйилган вазифани бажариш жараёнида учраган ҳар қандай қийинчиликларни чидам билан енгиб ўтишда кўринади. Саботли кишилар баъзи муваффақиятсизликлар олдида довдираб қолмайдилар, аксинча янада қатъиятлик билан бошлаган ишларини давом эттириб, охиригача етказадилар.

Характернинг салбий хислатларидан бири саботсизликдир, яъни характернинг заифлигидир. Баъзан ҳаётда саботсиз одамларни учратиб қоламиз. Одатда бундай кишилар бирор қийинчилик учраши билан ишдан тез совийдилар ва кўпинча: «Агар хоҳлаганимда эди, албатта, ҳар қандай ишни бажариб ташлаган бўлар эдим», ёки «Керак бўлганида бемалол бажара оламан», деб ўзларига-ўзлари алдамчи тасалли бериб юрадилар. Баъзи болалар характерида учрайдиган бундай салбий хислат қандай вужудга келган? Бунинг сабаблари турли хил бўлиши мумкин. Текширишлар кўрсатадики, кўпинча саботсиз болалар эрка ва тантиқ бўлиб, ёшликдан қийинчиликларни енгишга ўргатилмаган бўлади. Болалардаги матонатсизликни йўқотиш учун ота-оналар ва ўқитувчилар улардан берилган ҳар қандай топшириқни тўла бажаришликни талаб қилишлари керак. Агар иш кўнгилдагидек бажарилмаган бўлса, мажбур қилиш лозим. Шуни айтиш керакки, болалар биринчи муваффақиятсизликка учрашлари биланоқ ёрдамга шошилмаслик керак. Ўзлари ўз хато ва камчиликларини тузатишга, уни қайта-қайта бажаришга ўргансинлар.

Кишининг интизомлилик тариқасида намоён бўладиган характер-хислати жамият талабларига онгли ва ихтиёрий равишда бўйсунишда ифодаланади. Ўқитувчиларнинг энг муҳим вазифаларидан бири ҳам ўқувчиларга бошланғич синфлардан бошлабоқ мактаб тартиб-қоидаларига онгли равишда бўйсунишликни ўргатиб боришдир. Таълим ва тарбия орқали болаларни интизомлиликка ўргатилар экан, шу билан бирга уларда характернинг иродавий хислатлари, яъни ўзини тута билишлик, чидамлилик, вазминлик каби хислатлар шаклланa бошлайди.

Характернинг яна бир инсоний хислати меҳнатсеварликдир. Шахс характери асосан фаолиятда шаклланади. Мактаб ўқувчиларининг энг асосий фаолияти ўқишдир. Мактабларда билим асосларининг ўқитилиши ўқувчиларга фақат ақлий ва маънавий тарбия берибгина қолмасдан, яна улар характерини тарбиялайди.

Баъзи болаларда учраб турадиган ялқовлик, ишёқмаслик жуда кўп сабаблар орқали содир бўлади. Кўпинча бунинг сабаби, болаларга ёшликдан меҳнат қилиш кўникмаларининг берилмаслиги, уларнинг мустақил ҳаракат қилишга бўлган интилишлари асоссиз равишда сўндирилиши, уларга ҳаддан ташқари ғамхўрлик кўрсатилиши, эркалатилиши ва ҳоказолардир.

Машҳур рус педагоги ва психологи К. Д. Ушинскийнинг ҳақли равишда кўрсатишича, болалардаги ялқовлик кўпинча, уларга бажара олмайдиган талаблар қўйиш ёки аксинча талабчанликнинг камлиги оқибатида ҳосил бўлар экан.

Совет мактаблари олдида турган муҳим вазифалардан бири ўқувчиларни коллектив ичида ишлай ва яшай олишликка ўргатиш, кўпчиликнинг фикрини ҳурматлашга, керак бўлиб қолганда коллектив манфаати учун ўз шахсий манфаатидан кечишга тайёр турадиган қилиб тарбиялаш керак.

Коллективда меҳнат қилишнинг бола характерини шакллантиришдаги тарбиявий роли бениҳоя катта эканини унутмаслик керак. Тўғри уюштирилган мактаб коллективи ўқувчиларда уюшқоқлик, интизом, саранжом-саришталик, ўзини тута билишлик каби характер-хислатларни тарбиялайди. Шунингдек, улардаги худбинлик, ишёқмаслик, қўполлик каби салбий хислатлар йўқолади.

Баъзан мактабларимизда яхши ўзлаштирмаётган, интизомсиз болаларнинггина характерини тарбиялашга эътибор берилади, холос. Ваҳоланки, яхши ўқиётган, аълочи, жамоатчи ўқувчилар характерини тарбиялашга ҳам катта эътибор бериш керак. Ўқувчиларда ҳали характернинг кўп хусусиятлари барқарор равишда шаклланмаган бўлади. Шунинг учун яхши ўқиётган ўқувчиларда ўз муваффақиятларидан ортиқча завқланиш ва бунинг натижасида уларда аста-секинлик билан кибрланиш, мақтанчоқлик ривожланиб коллективдан ажралиб қолиш хавфи туғилиши мумкин.

Характер ўз-ўзини тарбиялаш орқали ҳар томонлама сайқал топади. Характер устида ишлашни иложи борича эртароқ бошлаш керак. Чунки бу даврда асаб системаси ва унинг олий қисми — мия катта ярим шарлари таассуротларга тез берилувчан бўлади. Болалик ёшида олинган излар кейинроқ олинган таассурот изларига қараганда барқарор ва ўзгаришга кам мойил бўлади. Ўз-ўзини тарбиялаш билан шуғулланувчи ёшларимизга бадиий адабиётимиздаги ўлмас қаҳрамонлар — Павел Корчагин, Алексей Мересьев, Зоя Космедемьянская, Абдулла Набиев ва шунга ўхшаш кўплаб образлар тақлид қилиш учун доимо намунадир. Бутун совет борлиғининг ўзи коммунистик тарбия учун манба эканлигини доҳиймиз В. И. Ленин кўрсатиб берган эди.

Ҳар бир одам бутун умр бўйи ўз хатти-ҳаракатлари, муносабатлари билан ўз характерини яратади, яхши хулқ-одоб эса инсон фазилатига бир умр ҳусн бўлиб қолади.

М. МАМАТОВ,
В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети психология кафедрасининг катта ўқитувчиси.

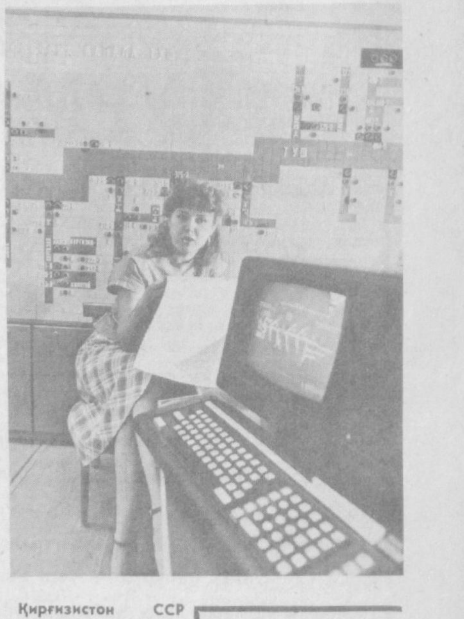

Қирғизистон ССР Чуй воҳасидаги Туш каналининг диспетчерлик пунктида «Искра» деб номланган универсал нам тақсимлагич ўрнатилди. У аввал ишлатилган телемеханика системасидан арзонлиги ва қулайлиги билан фарқ қилади, ёзув столига бемалол ўрнашади ва диспетчер билан бевосита мулоқатда ишлайди. Қайси усул энг қулай эканлигини диспетчерга айтиб туради.

СУРАТДА: инженер-диспетчер И. Соколинская «Искра» универсал машина пульти олдида;

В. Морев ва В. Воротников фотоси.

ТАСС фотохроникаси.

Ажойиботлар оламида

Афсонавий дуб

Диёримизда бир неча туп дуб — эман дарахтлари сақланиб қолганки, халқ уларни Петр I номи билан боғлайди. Шу дублардан бири Брянскдаги қадимги Свенск монастирининг деворлари ёнида ўсиб турибди.

Улкан дарахтга 500 йилдан ошди. Тик қоя терассаси чеккасида ўсаётган дуб тоғни бақувват илдизлари билан суяб — Десна дарёсининг баланд қирғоғини ювилиб кетишдан сақлайди, ер сурилишига йўл қўймайди.

Пастда эса гўзал Десна охиста оқмоқда. Ундан нарида машҳур Брянск ўрмонлари ястанган.

...Славянларнинг муқаддас дарахти — дуб соясида Петр I дам олишни севарди, дейди халқ афсонаси.

Яқинда мутахассислар шу дубни кўздан кечириб, танасидаги жароҳатларни даволадилар, атрофига металл ғов қўйиб чиқдилар, дарахт қўриқланаётганлиги тўғрисидаги белгини янгилаб қўйдилар. Бугунги кунда дубнинг ўзи афсонанинг давомидир.

«КЎП ҚАВАТЛИ ДАРАХТ»

Суми областида яшовчи инженер И. Михайленко бир туп дарахтдан ғалати ҳосил олади. Дарахтнинг учида йирик-йирик сапсариқ ноклар етилади. Ундан пастроқда ярми қизил ноклар пишади. Қўшни шохларида эса олмалар осилиб турибди, олма остида эса кечпишар нок бор.

Ҳаваскор боғбон бундай «кўп қаватли» дарахтни яратишига кўп йиллар кетди. Пайвандтаг учун оддий ёввойи нок олиниб, унга бояги мевалар пайванд қилинди. Шундай қилиб, боғ-дарахт ёздан то кечки совуқларгача мева бериб турибди.

Н. ВОРОНЕНКО,
ТАСС мухбири.

Саломатлик ҳақида суҳбатлар

ВРАЧ МАСЛАҲАТИ

ТЕРИДАГИ СЎГАЛ ХАВФЛИМИ?

Одам терисида баъзан оддийгина сўгал, тошма ва шунга ўхшаш нарса пайдо бўлади-да, кутилмаганда у хавфли ўсмага айланиши мумкин.

Тери организм учун кўп вазифаларни бажаради: уни ташқи таъсирдан ҳимоя қилади, керакли миқдорда сувни сақлаб туришга ёрдам беради, микроблар ва заҳарли моддаларни ўтказмайди. Шу билан бирга, кучли қуёш нуридан асрайди ва ҳароратни нормал сақлаб туради. У организмда оқсил, карбон сув, ёғ ва минерал моддалар алмашинувида иштирок этади. Масалан, тери орқали терга қўшилиб ортиқча тузлар чиқариб турилади. Бундан ташқари, терининг энг остки қаватларида ёғлар запас ҳолда сақланади.

Тери нафас олишда ҳам иштирок этади. Агар тери кислота, ишқор ёки иссиқ сув таъсирида куйса, кўп қисми ишдан чиққан организм ҳалок бўлиши мумкин. Чунки, фақат ўпкадан олинган ҳаво организмни тўла-тўкис таъминлай олмайди. Жуда муҳим сезги органи бўлган тери турли нерв учлари билан таъминланган бўлиб, оғриқ, иссиқ-совуқ ва бошқа нарсаларни дарҳол сезади.

Тери раки баданда бир қанча кичик ўйма яраларнинг ҳосил бўлишидан бошланади, уларнинг устлари қора-қўнғир бўлиб, юлиб ташланган тақдирда янгидан чиқади. Ўйма яра секинлик билан чуқурлашиб, тобора катталашади.

Тери раки маълум функцияси ўзгарган терида бошланади. Бу рак олди ҳолати дейилади. Рак олди ҳолати дарҳол ракка ўтмайди, балки маълум шароитларда ракка айланиши мумкин. Умуман, терида вужудга келадиган сурункали кассалликларга терининг шамолдан ёрилиши ва унга қуёшнинг кучли нурлари таъсири сабаб бўлиши мумкин.

Терида ўсманинг пайдо бўлиши кундалик иш жараёнига ва касбга ҳам боғлиқ. Масалан, турлича жароҳатланиш, урилган, кесилган, яра жойларига мазут ёки қиздирилган ёғ тўкилса, шунингдек, иссиқлик таъсирида рак бошланиши мумкин.

Бутуниттифоқ онкология илмий марказида олиб борилган илмий кузатишлар шуни кўрсатдики, ракнинг келиб чиқишига кўп ҳолларда рўзғордаги шикастланишлар, камроқ ҳолларда касбга алоқадор жароҳатланишлар сабаб бўлар экан. Ўрмонда дарахт кесувчилар, дурадгорлар, сувоқчилар, қурувчилар ва бошқаларнинг ишига доир шикастланишни алоҳида кўрсатиб ўтиш керак.

Баъзи кишилар терида пайдо бўлган ярани, сўгал ёки ҳолларни оддий жароҳат деб юлиб ситиб ташлайдилар, нуқсонни йўқотишга интиладилар. Натижада, узоқ вақтгача аниқлаб бўлмайдиган рак бошланиб кетади.

Хўш, тери ракидан қандай сақланиш керак? Бунинг учун қуйидаги шартларга қатъий риоя қилиш лозим. Тери организмни ташқи муҳитнинг зарарли таъсиридан сақловчи орган бўлганлиги учун парвариш талаб қилади. Терининг соғлом бўлиши шахсий гигиена қоидаларига риоя қилишга боғлиқ. Терига ўрнашиб қолган чанг, қоракуя ва бошқа ифлос нарсаларни, шунингдек, тер ва ёғни йўқотиш керак.

Совуқ сув билан ювиниш қон томирлари ва нерв системаси фаолиятини яхшилайди, тери чидамлилиги ошади. Иссиқ сув эса қон томирларини кенгайтиради, ёғ ва оқсил моддаларини эритиб парчалаб юборади, терининг турли зарарли факторларга қарши туриш қобилиятини кескин пасайтиради, бужмайтириб ва юмшатиб қўяди. Ҳафтада 2—3 марта илиқ сув билан ювиниб туриш мақсадга мувофиқдир.

Шуни айтиш керакки, тери ракининг бошланиш даври бемор учун яширин бўлиши мумкин. Шунинг учун терисида бирорта яра-чақа, хол, сўгал, чандиқ, ортиқ, рак олди ҳолатига ўхшаш нарса пайдо бўлган киши дарҳол врачга мурожаат этса, касалликни вақтида аниқлаш ва бутунлай даволаш осон бўлади.

Ҳозирги вақтда тери ракини тўла-тўкис даволаш учун онкология амалиётида криодеструкция (ўсмани музлатиб кесиб олиб ташлаш) усули кенг қўлланилмоқда, бунда бемор ҳеч қандай озор топмайди.

Ҳар йили ишхоналарда, фабрика, завод, ўқув юртлари ва поликлиникаларда ўтказиладиган профилактик кўриклар, диспансеризация қилиш тери ракини ўз вақтида аниқлашга ёрдам беради. Буни асло унутмаслик, ана шундай профилактик кўриклардан вақтида ўтиб туриш керак.

Қ. ОРИФЖОНОВ,
Ўзбекистон онкология ва радиология илмий-текшириш институтининг катта илмий ходими, медицина фанлари кандидати.

• ШИФОБАХШ НЕЪМАТЛАР

МИНГ ДАРДГА ДАВО

Яқинда бир аёл ўзини ниҳоятда ҳорғин ҳис қилиши, кўкрак қафаси ва юрагида оғриқ сезилаётганлигидан шикоят қилиб қолди. Аёлга тоза асал истеъмол қилишни тавсия қилдик. Қарийб бир ойдан сўнг ўша аёл ҳузуримизга ташриф буюрди ва ўзини яхши ҳис қилаётганини мамнуният билан гапириб берди.

Ҳа, асални тотимли таом сифатида ҳамма билади. Аммо унинг шифобахш хосиятларини-чи! Асал гул ва бошқа нарсалар устига тушадиган кўзга кўринмас шудринг (шира) бўлиб, уни асаларилар териб олади.

Асалнинг энг яхшиси ширин, мазали, ёқимли ҳидли, қизғиш рангли, ёпишқоқ бўлади. Баҳорги ва ёзги асаллар шифобахшлиги билан ажралиб туради.

Асал қадим замондан буён кенг қўлланиб келинган. Ҳакимлар султони Абу Али ибн Сино асал ҳақида шундай ёзади: «Унда тозаловчи, томирни очувчи қувват бор... Чиркли чуқур яраларни тозалайди. Қуюлгунча қайнатилгани янги жароҳатларни ёпиштиради, кўз хиралалишини кетказади. Асал суви меъдани кучайтиради».

Ундан ич қотиш, ошқозон ва ичак яра касалликларини даволашда ҳам фойдаланилади. Янги операциядан чиққан беморлар учун ҳам фойдалидир. Бактерияларга қарши курашиш хусусияти борлиги учун тез айниийдиган маҳсулотларни консервалашда муҳим роль ўйнайди.

Қон босимини даволашда сабзи шарбати, хрен шарбати, асал ва лимон тенг миқдорда (ҳар биридан бир стакандан) аралаштирилади, тайёр бўлган маҳсулотдан 2 ой мобайнида бир чой қошиқдан 3 марта истеъмол қилинади.

Юқорида зикр этилган хасталикларни даволашда ҳар қайсиси учун алоҳида асал тури танланиши лозим. Масалан, юқори нафас йўллари шамоллаганда тоғда етиштирилган асал, ҳазм ва ичак йўллари органларини даволашда чўл (саҳро) асали, юрак касаллигида ўрмон асали, буйрак хуружида каштан дарахтидан олинган асал қўлланилади. Камқонликда эса асални малина билан бирга қабул қилиш керак.

Асал жуда фойдали экан деб, уни ортиқча еб бўлмайди, кўпи — зарар.

Асални шиша ёки сопол идишларда қоронғи, салқин жойларда сақлаш керак.

М. МИРЗАШАРИПОВ,
доришунос.

ТУРФА ОЛАМ

«ТИШЛОҒИЧ» ШАҲАР

Нью-Йорк шаҳри ўз «довруғи»ни нималар билан чиқармаган дейсиз? Яқиндан бери бу шаҳар аҳолиси ғалати дардга чалиниб қолди. Аввал энг ишбилармон, энг шошқалоқ ва энг асабий деб ном таратган бўлса, энди энг тишлоғич халқ деган таърифга ҳам сазовор бўлаётир. Ҳа, бу ерда одам-одамни тишлаш ҳоллари авж олиб бормоқда.

Биргина ўтган йилнинг ўзида 1593 одам одамни тишлагани қайд этилди.

ВЕЛОСИПЕД МУЗЕЙИ

Шяуляй шаҳрида яшовчи аҳолининг ҳар уч кишидан бири велосипед минади. Улар велосипеддан нафақат қулай транспорт сифатида фойдаланишади, ҳатто оммавий мусобақалар, пойгалар, намойишлар, кўргазмалар ўтказишади, велосипед минишни саломатлик учун жуда фойдали дейишади.

Яқинда бу шаҳарда велосипедлар музейи очилди. Унда турли «ёш»даги ва кўринишдаги 70 хил велосипед намойиш қилинди.

С. ҒАФУРОВ
тайёрлаган

„ТО" спорт ҳафтаси

ТОШКЕНТ—ОЛМАОТА ШАХМАТ МАТЧИ

● «Дўстлик» шахмат матчида 1:0 ҳисобида тошкентликлар олдинда бормоқда.

● Иккинчи тахтада вазият кескинлашди. Ҳар бир юриш учрашув тақдирини ҳал қилиши мумкин.

17 октябрда «Тошкент оқшоми», «Вечерний Ташкент» ва «Вечерняя Алма-Ата» газетхонларининг сиртқи шахмат матчининг иккинчи тахтасида 41-юриш эълон қилинган эди. Унда қора доналарда ўйнаётган олмаоталиклар оқларнинг «кишти»га d7 катагида турган шоҳни d6 катагига юриш билан жавоб беришган эди.

Навбатдаги 42-юриш учун ўйлашга ажратилган бир ҳафта муддат ўтди. Ўтган ҳафта мобайнида сиртқи шахмат матчи иштирокчиларидан навбатдаги юриш ҳақида кўплаб хатлар ва телефон хабарлари олдик. Шу ўринда алоҳида таъкидлаш лозимки, ҳозир серқуёш ўлкамиздаги барча меҳнат коллективлари республикамизнинг улкан «оқ олтин» хирмонини юксалтиришга ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар. Ҳамшаҳарларимиз ҳам айни пайтда пахтакорларга етиштирилган ҳосилни нес-нобуд қилмасдан териб олишга яқиндан кўмаклашяптилар. Шу билан бирга улар «Дўстлик» матчини бир зум ҳам ёдларидан чиқаришгани йўқ. Улар пахтазорлардан мактублар йўллаб, ҳатто имконият топиб сим қоқишиб, матчнинг бориши ҳақида хабар олиб турибдилар. Улар ҳозир жуда масъулиятли ва ҳал қилувчи дақиқалар бошланганини айтиб, ҳар бир юришни обдон ўйлаб юриш зарурлиги ва устунликни қўлдан бермасликни таъкидламоқдалар. Чунончи, Ўзбекистон ССР Алоқа министрлиги РИВЦ инженери Р. Ғайсинов ана шундай жонкуярлардан биридир.

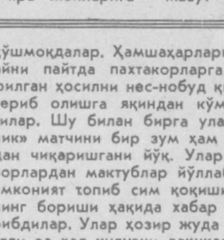

Бу сафар мухлисларнинг фикри асосан икки хил бўлди. Баъзилар h5 катагида турган пиёдани h6 катагига суриб, тезроқ фарзинга чиқишга ҳаракат қилиш кераклигини куюнчаклик билан таклиф қиладилар. Баъзилар эса g7 катагида турган фарзинни f8 катагига юриб қора шоҳга «кишт» эълон қилиш зарур дейдилар.

«Камалак» шахмат клубининг жамоатчилик совети мактаб ўқувчилари А. Узоқов, Б. Мусаев, ТошПИ ўқитувчиси Ж. Шокиров, 7-таксопарк инженери В. Топчий ҳамда бошқаларнинг Фg7—Фf8 + таклифини тўғри деб топди ва у олмаоталик шахмат мухлисларига маълум қилинди.

Шундай қилиб, бу тахтада юриш навбати яна олмаоталикларга келди. Ҳурматли газетхонлар, Сизлар эса сиртқи шахмат матчи қандай бораётганлиги ҳақидаги фикр ва мулоҳазаларингизни ёзиб юборинг.

Бизнинг адресимиз: 700047, Тошкент шаҳри, ГСП, Ленинград кўчаси, 32, «Тошкент оқшоми» («Дўстлик» матчи»)га. Ўз фикр ва мулоҳазаларингизни 33-08-74, 32-55-32 телефонлари орқали ҳам хабар қилишингиз мумкин.

Нафас ростлаш...
В. Мирошниченко фотоэтюди.

ТУРНИР ЯКУНЛАНДИ

Тошкентда республикамизнинг биринчи президенти Йўлдош Охунбобоев хотираси соврини учун теннис бўйича ўтказилаётган Бутуниттифоқ турнири якунланди. Турнирда мамлакатимизнинг 30 та шаҳридан келган 300 дан зиёд катта ракетка усталари ўзаро беллашдилар. Командаларaро мусобақаларда таллинлик динамочилар ғолиб чиқишди. Иккинчи ўринни республикамиз пойтахти «Динамо» кўнгилли спорт жамияти вакиллари эгаллашди. Киевнинг «Антей» командаси теннисчиларига учинчи ўрин насиб этди. Шахсий ҳисобда тошкентлик ёш катта ракетка усталари Антон Иванов ва Дмитрий Тамашевич муваффақиятли қатнашдилар.

• Шаҳримиз спорт майдонларида

«ЁШ КУЧ» ҒОЛИБ

Тошкентдаги 135-мактаб стадиони шаҳримизнинг йирик мусобақалар ўтказиладиган майдонига айланди. Бир ой муқаддам XX шаҳар спартакиадасининг баскетбол баҳслари худди шу ерда бўлган эди. Яқинда бу мактаб баскетбол майдони яна спортчилар ва ишқибозлар билан гавжум бўлди. Бу сафар ўсмирлар ва қизлар ўртасида баскетбол бўйича шаҳар биринчилиги мусобақалари бўлиб ўтди.

Кўнгилли спорт жамиятлари қошидаги болалар ва спорт мактаблари, ўрта таълим мактабларининг 9 ўсмирлар, 7 қизлар командалари биринчилик учун ўзаро курашишди. Беллашувда ҳам ўсмирлар, ҳам қизлар ўртасида «Ёш куч» спорт мактаби баскетболчилари ғолиб чиқишди. «Буревестник» спорт мактаби ёш спортчилари «Ёш куч» вакиллари каби ҳам ўсмирлар, ҳам қизлар ўртасида иккинчи ўринни эгаллашди. Учинчи ўрин қизлар ўртасида 151-мактаб, ўсмирлар ўртасида 171-мактаб ўқувчиларига насиб этди.

Э. ДАВИДОВ.

Пешқадамлар ўзгарди

«Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталари соврини учун халқаро шашка бўйича аёллар ўртасида ўтказилаётган «Тошкент тонги» бутуниттифоқ турнирида навбатдаги еттинчи тур ўйинлари бўлиб ўтди. Мусобақа пешқадами минсклик О. Садовская бу турда СССР экс-чемпиони харьковлик А. Хоруженко билан учрашди. Иккинчи марта қаторасига ютқазиб қўйиш натижасида минсклик шашкачи турнир жадвалининг ўртасига тушиб қолди. Бу ғалаба эса харьковлик шашкачини иккинчи ўринга олиб чиқди. Ригалик З. Увачан билан бўлган учрашувда дурангга имзо чеккан киевлик Е. Янковская у билан тенглашиб қолди.

Е. Мартьянова (Ленинград) — О. Беляева (Киев) учрашуви қизиқарли кураш остида ўтди. Баҳсда Е. Мартьянова мамлакатимизнинг вице-чемпиони О. Беляева йўл қўйган бир неча хатолардан унумли фойдаланиб, ғалаба қозонди.

Бу сафар ҳам чирчиқлик мактаб ўқувчиси Г. Норбекова яхши ўйин кўрсатди. У свердловсклик тажрибали шашкачи Т. Тетерина билан бўлган баҳсда дурангга эришди. Мастерлик унвонига даъвогарлик қилаётган Л. Савельева (Тошкент) ва Т. Моржаедова (Нижний Тагил)лар учрашуви ҳам дуранг билан якунланди.

Етти турдан сўнг 4 очко (олти ўйинда) тўплаган Е. Мартьянова, 3,5 тадан очко (беш ўйинда) тўплаган А. Хоруженко ва Н. Янковскаялар турнирда олдинда боришмоқда.

Б. КАНИШЧИКЕР,
мусобақанинг бош судьяси, халқаро классдаги судья.

Редактор
Ш.О.УБАЙДУЛЛАЕВ.

ҲУРМАТЛИ ДЎСТЛАР!

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИ ТЎҚУВЧИЛАРИ ИШЧИЛАР ОИЛАСИГА СИЗНИ ҚУВОНЧ БИЛАН ТАКЛИФ ЭТАДИ

Тошкент тўқимачилик комбинати — тўқимачилик соҳаси бўйича Ўзбекистон енгил саноатининг қадимий корхоналаридан биридир. Унинг биринчи навбати 1934 йилда фойдаланишга топширилган эди. Ҳозирги кунда комбинат составига механика заводи ва олтита фабрика — учта йигирув-тўқув, ип-йигирув ва пардозлаш фабрикалари киради.

Комбинат маҳсулоти фақат мамлакатимиздагина эмас, балки чет элларда ҳам машҳурдир. Чит, маль-маль, сатин — Тошкент тўқимачилари бундан ташқари бошқа маҳсулотларни ҳам ишлаб чиқарадилар. Ҳар йили 200 миллион метр газлама ишлаб чиқарилади, 60 миллион метр газлама эса «Н» индекси билан чиқади.

Тошкент тўқимачилик комбинатини енгил саноат гиганти дейиш мумкин. Бу ерда 12 мингдан ортиқ киши ишлайди. Уларнинг 80 процентини ёшлар ташкил қилади.

Бу ерда йирик мутахассислар Буолма Жўраева, Лидия Казанцева, Каромат Ёқуббоева, Шоира Тошматова, Евгения Губина, Сирожиддин Пўлатов ва бошқа юзлаб илғор ишчилар камол топдилар.

Йилдан-йилга тўқимачиларнинг иш шароитлари яхшиланиб бормоқда — цехлар реконструкция қилинмоқда, янги замонавий ускуналар ўрнатилмоқда. Комбинат филиали тармоқлари ҳам кенгайиб бормоқда. Тўқимачиларнинг маиший шароитлари яхшиланмоқда, ўқиш учун, мириқиб дам олишлари учун шарт-шароитлар яратилган.

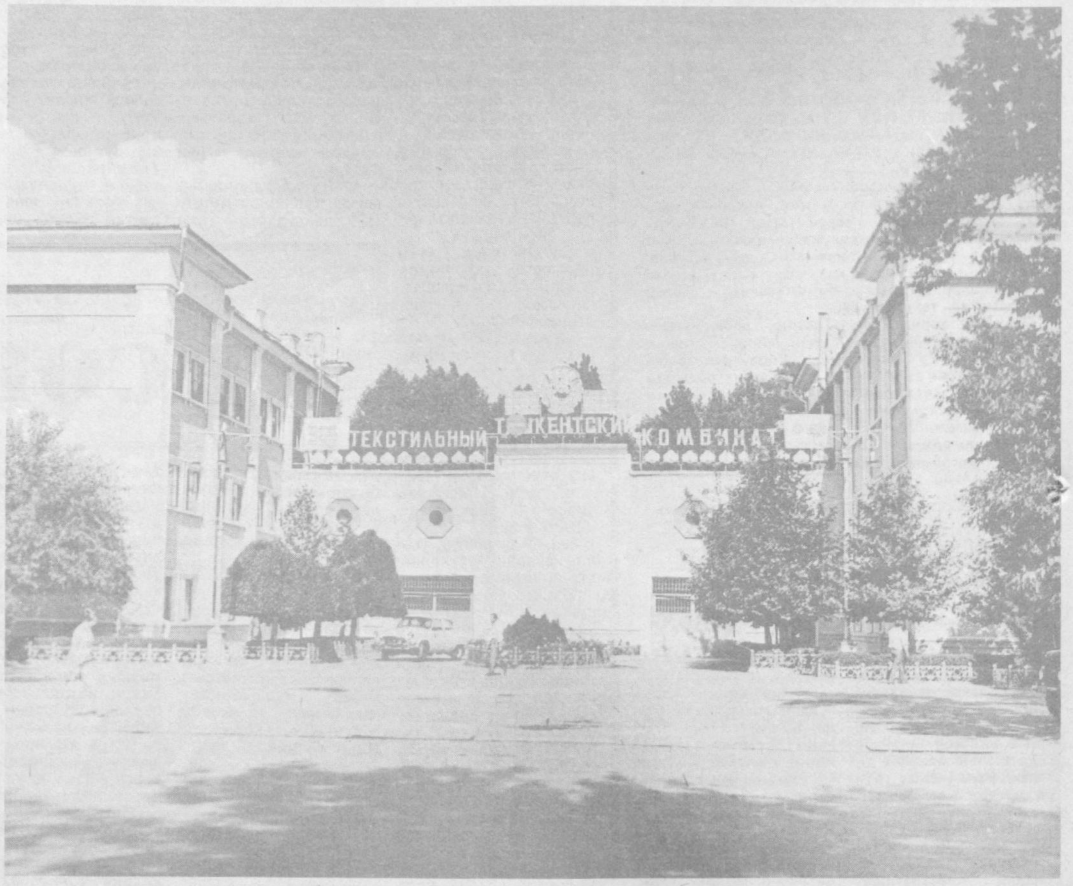

ЙИГИРУВЧИ

◆ ҚИСҚАЧА КАСБ ҲАҚИДА. Йигирувчилик касби — тўқимачилик саноатида энг асосий касблардан биридир.

Йигирув цехида олдиндан пиликланган тола калавага айланади. Машина уларни метал урчуқдаги патронга ёки найчага ўрайди. Йигирувчи пиликларни кузатиб туради, машиналар ишлаб турганда бўшаган ўрамларни тўласига алмаштиради, узилган пилик ёки калавани улайди. Бир йигирувчи ҳар бирида 320 тадан 464 тагача урчуғи бўлган учтадан то олтитагача машинага хизмат қилади.

Йигирувчи муваффақиятли ишлаши учун йигирув машиналарининг, калаванинг тузилишини, уларнинг хоссаларини ва турларини, калава сифатига бўлган талабни билиб олиши лозим. Йигиришнинг технологик жараёнлари билан бирга тўқимачилик асослари ва газмолларни пардозлаш, хом ашё, материал ва ярим фабрикатлар миқдорини билиши керак.

БУ ҚАСБ УЧУН ЗАРУР СИФАТЛАР. Йигирувчи яхши кўра оладиган, диққатини жамлай ва тақсимлай оладиган, бир иш жараёнидан иккинчи иш жараёнига тезда ўтадиган, қўллар ҳаракатини мувофиқлаштира биладиган сезгир бўлиши керак.

Қасб саранжомликни, виждонлиликни, босиқликни талаб қилади.

ТЎҚУВЧИ

◆ ҚИСҚАЧА КАСБ ҲАҚИДА. Тўқувчининг асосий вазифаси — газлама ишлаб чиқариш жараёнини кузатиш ва тўқув станокларини бошқаришдир. Тўқимачилик жараёни газмол структурасини таъминлайдиган ипларни ва арқоқни тўқишдан иборат. Тўқувчи станокни ишга тайёрлаб, уни юргизар экан, ҳар бир деталнинг тўғри ишлашини кузатади. Келаётган ип ва арқоқнинг сифатини номери ва ранги бўйича текширади. Узилган ипларни улайди, ипнинг тортилишини кузатади, газмолнинг тўқилишини, тайёр маҳсулот чиқишини ва бошқа операцияларни бажаради. Одатда тўқувчи бир вақтнинг ўзида 31 тадан 48 тагача тўқув станокларига хизмат қилади.

Тўқувчи турли типдаги станокларнинг тузилишини ва иш принципларини, асос ва арқоқдаги ипнинг сифатини, ипларнинг узилиш сабабларини, газмолларнинг сортини аниқлаш тартибини, чиқиндиларнинг турлари ва нормаларини билиши керак.

Бу ҚАСБ УЧУН ЗАРУР СИФАТЛАР. Тўқувчи ўткир кўриш қобилиятли, қўллар ҳаракатини мувофиқлаштира оладиган, юксак масъулиятли, диққатни жамлай ва тақсимлай оладиган бўлиши керак.

Бундан ташқари бу касб эгаси интизомли бўлиши ва ўз меҳнатини тўғри ташкил қила олиши лозим.

ИШЧИЛАР ОИЛАСИГА ЧОРЛАЙМИЗ СИЗНИ!

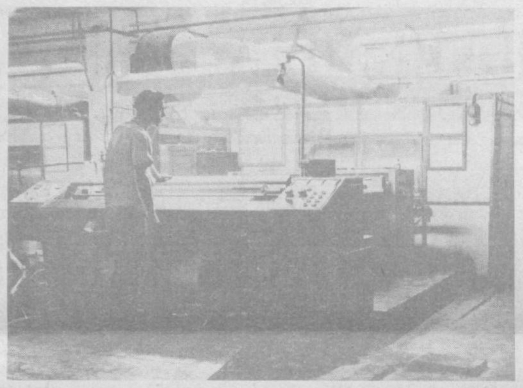

МАСТЕР ЁРДАМЧИСИ

◆ҚИСҚАЧА КАСБ ҲАҚИДА. Ишлаб чиқарилаётган калава ва газмолнинг сифати ҳамда сони мастер ёрдамчисига ҳам боғлиқ. Брак ёки паст сортли калава (газмол) чиқиши фақат ўқуви кам бўлган ишчиларгагина эмас, балки бузуқ ускуналарга ҳам боғлиқ бўлади. Шунинг учун ҳам мастер ёрдамчиси йигирув машиналарини мунтазам кузатиб боради ва камчиликларни бартараф этади. У дастгоҳларни заправка қилади, созлайди, ремонт қилади ва мойлайди, машиналарни мунтазам равишда текширади ва кузатади. Бундан ташқари мастер ёрдамчиси ўз бригадасининг ишини яхшилаш учун зарур бўлган барча материаллар, ярим фабрикатлар, деталлар билан таъминлашни амалга оширади.

Мастер ёрдамчиси тўқимачилик машиналари ва ускуналарнинг тузалишларини, асосий иш принципларини, уларни профилактик ремонт қилиш усулларини, ярим тайёр ва тайёр маҳсулотларга бўлган асосий талабни билиб олиши лозим.

◆ БУ ҚАСБ УЧУН ЗАРУР СИФАТЛАР. Бу касб эгаси чидамли, диққат-эътиборли, чизмаларни тез ва осон ўқий биладиган бўлиши керак. Бригада коллективи раҳбарларидан бири бўлган мастер ёрдамчиси ташкилотчилик қобилиятига ҳам эга бўлиши лозим.

ГУЛ БОСУВЧИ

◆ ҚИСҚАЧА КАСБ ҲАҚИДА. Безакли гуллар ёки ўйиб ишланган гулларни газламаларга тушириш газмол босувчи машиналарда амалга оширилади. Гул босувчи босма машинани ишга тайёрлайди, унга газмолли роликларни ўрнатади ва газламани машинага тўғрилайди. Гуллар босиш жараёнида машинаға келаётган матонинг сифатини ва унинг бўялгандан кейинги сифатини кузатиб туради. Газмолларнинг йўналишини, тортилиши ва ҳолатини назорат қилади, суратларни алмаштиради, дастлабки намунали босишни амалга оширади. Машинанинг бенуқсон ишлашини таъминлайди.

Гул босувчи газламаларнинг хилини, гул босишга келаётган ва гул босилган газламаларга бўлган талабларни, бўёқларнинг хоссаларини, машинани ишга туширишда ва суратни алмаштириш пайтида уни йиғиш ва бузиш қоидаларини билиши керак.

БУ ҚАСБ УЧУН ЗАРУР СИФАТЛАР. Гул босувчи сезгир бир иш туридан иккинчи иш турига тез ўта оладиган бўлиши керак. Бу касб эгасидан рангларни яхши ажрата билиш талаб қилинади.

ОҲОРЛОВЧИ

◆ ҚИСҚАЧА КАСБ ҲАҚИДА. Тўқув дастгоҳида газмол асосини ташкил этган ип пишиқ, жуда оз ишқаланиш қаршилигига эга бўлиши лозим. Унга бу хусусиятларни оҳорловчи беради. Бу касб эгаси қайта ишланган иплар тўқимачилик навойи — қайта ғалтакка ўралувчи шлихтлаш машинасида — хизмат қилади. Оҳорловчи шлихтлаш машинасига кимёвий ва техник қайта ишловчи, ип ўралган мокисимон валикларни ўрнатади. Унинг асосий вазифаси ипга кимёвий ишлов бериш ва қуритиш жараёнларини назорат қилиш, оҳорловчи аралашмани тайёрлашдан иборат. Одатда бу касбда 18 ва ундан катта ёшдаги эркаклар ишлайди.

Бу касб эгаси калаванинг турларини ва номерларини, унинг сифатига бўлган талабни, оҳор берувчи моддаларнинг хоссаларини, оҳорлаш техникасига ва режими нормаларини, оҳорлаш машиналарининг иш принциплари ва тузилишини, назорат-ўлчов ускуналари билан ишлаш қоидаларини билиши лозим.

◆ **БУ КАСБ УЧУН ЗАРУР СИФАТЛАР.** Оҳорловчига нисбатан қуйидаги талаблар қўйилади: тартиблилик, диққатни тўплай билиш, ишлаб чиқариш жараёнининг ўзгарувчан параметрларига тезлик билан жавоб бера олиш.

Оҳорловчи мустақил, омилкор, ўзини тута биладиган бўлиши керак.

МЕҲНАТГА ҲАҚ ТЎЛАШ

Барча касбдаги ишчилар учун ишбай-мукофотли иш ҳақи жорий қилинган. Иш ҳақини тақсимлаш бригадада ўзаро ҳал қилинади.

Малакали йигирувчининг ва тўқувчининг ўртача ойлик иш ҳақи 150—250 сўмни ташкил этади. Калаваловчи ва оҳорловчининг ўртача ойлик иш ҳақи эса 150—180 сўм. Мастер ёрдамчисининг иш ҳақи 160-280 сўмни, гул босувчиники эса 150-250 сўмни ташкил қилади.

Корхонада ишлаб чиқариш плани бажарилганда ойлик мукофот ва ўн учинчи маош тўланади.

СИЗНИНГ КЕЛАЖАГИНГИЗ

Ишлаб чиқариш малакасини ҳосил қилгач юқори малакали ишчи бўласиз. Олий ёки ўрта махсус билим олгач участка мастери, инженер-техник ходим бўлишингиз мумкин.

ҚАНДАЙ ИМТИЁЗЛАРДАН ФОЙДАЛАНАСИЗ?

Комбинат ишчилари ўрта махсус ва олий ўқув юртларининг кечки ёки сиртқи бўлимларига имтиёзли қабул қилиниш ҳуқуқига эгалар. Асосий касб кишилари, агар улар мутахассисликлари бўйича 20 йилдан кам ишламаган бўлсалар, 50 ёшдан бошлаб пенсияга чиқадилар.

МЕҲНАТ ВА ДАМ ОЛИШ ШАРОИТЛАРИ

Тўқимачилик саноати ишчиларининг бўш вақтларини намунали ўтказишлари, дам олишлари, саломатликларини мустаҳкамлашлари учун барча шарт-шароитлар муҳайё қилинган. Комбинат қошида ижодий тўгараклар ва секциялар, доимий ишлаб турган Маданият саройи бор. Дам олиш кунлари ва меҳнат отпускаларини Тошкент денгизи яқинидаги дам олиш базасида ўтказишлари мумкин. Комбинатнинг яхши жиҳозланган спорт-соғломлаштириш комплекси бор. Яқинда комбинат территориясида даволаш-соғломлаштириш профилакторийси ишга тушди. Медицина-санитария қисми бор. Ёш ишчилар 18 та яхши жиҳозланган ётоқхоналарда яшайдилар.

БУ КАСБЛАРНИ ҚАЕРДА ЭГАЛЛАШИНГИЗ МУМКИН?

Тошкентдаги 16, 45, 46, 56-ҳунар-техника билим юртларини тугатиб тўқимачилик ишлаб чиқаришининг малакали ишчиси бўлиш мумкин.

Билим юртларида танланган мутахассислик бўйича илмий ва амалий машғулотлар ўтказиш учун барча шароитлар муҳайё қилинган. Йигит-қизлар ихтиёрида кенг аудиториялар, чиройли жиҳозланган фан кабинетлари, лабораториялар, устахоналар бор.

8-синф маълумоти билан билим юртига кирганларга ўқишни битиргач мутахассислиги бўйича диплом билан бирга ўрта маълумот ҳақидаги аттестат топширилади.

СИЗ ТАНЛАГАН БУ КАСБЛАРНИ:

Тошкент шаҳридаги

16-ўрта ҳунар-техника билим юрти — А. Қаҳҳор кўчаси, 34-уй.

45-ўрта ҳунар-техника билим юрти — Олмазор кўчаси, 185-уй.

46-ўрта ҳунар-техника билим юрти — С. Раҳимов кўчаси, 313-уй.

56-ўрта ҳунар-техника билим юрти — Қўйлиқ массиви 5-Б кварталида жойлашган ҳунар-техника билим юртларида эгаллашингиз мумкин.

БИЗНИНГ СПРАВКА

Мабодо сизда танлаган касбингиз бўйича бирор савол туғилса меҳнат органлари ходимларидан, Ўзбекистон ССР Меҳнат Давлат комитетининг ёшларни касбга йўналтириш консультацияси ва касб танлаш кабинети (Анҳор бўйи кўчаси, 8-уй) ва бевосита Тошкент тўқимачилик комбинати — Иванволик тўқимачилар кўчаси, 6-уйдан жавоб олишингиз мумкин. Телефонлар: 53-97-09, 53-97-46.

МАТЕРИАЛЛАРНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕҲНАТ ДАВЛАТ КОМИТЕТИ ЁШЛАРНИ КАСБГА ЙЎНАЛТИРИШ КОНСУЛЬТАЦИЯСИ ВА КАСБ ТАНЛАШ КАБИНЕТИ БИЛАН ЎЗБЕКИСТОН ССР ЕНГИЛ САНОАТ МИНИСТРЛИГИНИНГ МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИ БИРГАЛИКДА ТАЙЁРЛАГАН.

 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Р—10522. А—2245. Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.